

І. ЧИМ ПОЯСНЯТИ ЛЮДСЬКІ ПОСТУПКИ?

Ні уставою цілої літератури — інтердисциплінарного соціальному с принціпів, зв'язаний у своїх різних фазах як економічний детермінізм, історичний матеріалізм або матеріалістичне розуміння історії. Це імена — може й звучать тяжко, та сама теорія є дуже проста, така проста, що читач може дивувати ся, чому її треба було аж відкривати, або чому хтось міг був в неї сумнівати ся. Будь що будь ця теорія у помітно розвиненій формі була перший раз втілювана в „Комуністичний Манифест“ Карла Маркса та Фрідріха Енгельса, виданім 1848. р.

Під нею розуміє ся ось що: Люди, щоби жити, — мусять їсти, а щоби жити у кліматі таким, як в північних частих Злучених Держав, або в Канаді, то мусять мати одіне, мешканє і опал. Це відноситься не лише до наших часів, але й до тисячів літ перед нами. Отже без взгляду на те, чим люди між собою різняться, всі вони є подібні до себе тим, що всі хочуть річній, які називаємо конечними до життя. Бо хотьби й вродила ся яка дитина без сего сильного бажання, то певна річ, що така дитина погибла-б, поки-б достигла віка, коли могла б видати на світ свої потомки, а кожда дитина одділює в великій мірі бажання родичів.

Так отже люди хочуть всіх тих конечних річній. Однакж вони не все були встані здобути їх собі в той самий спосіб, а спосіб який вони здобувають їх, витворює всі різниці в світі у їх способі думання майже про кожде діло.

На примір у степі Ілінойс — шістьдесять або сімдесять літ тому назад спосіб, в який тамешні люди заробляли на житє, був такий, що йшли на державну землю, брали гомстед, який по вложеню дрібки праці ставав їх власністю і зачинали управляти кукурузу. До сего не треба було експенсовної машинерії, там не було й же-